

Opgave nr. 1

Fredag den 13. oktober 2017 skulle kriminalassistent Anders Andersen, som var ansat ved politiet i Aarhus, til Silkeborg, hvor han skulle foretage en afhøring i en verserende sag. Anders, der kørte i en politibil, blev, mens han holdt for rødt lys i bymidten af Silkeborg, påkørt bagfra af en Ford Escort, som blev ført af ejeren Carla Carlsen. Carla var kørt frem mod krydset med meget høj hastighed, selv om hun ikke kunne se noget for solen, der stod forholdsvis lavt på himlen og skinnede direkte i hendes kørselsretning. På grund af den meget høje hastighed og den lavtstående sol overså Carla det røde lys og Anders, der holdt stille.

Carla fik ved påkørslen af politibilen et kompliceret benbrud, som efter endt behandling resulterede i et varigt mén på 10 %.

Ved påkørslen fik politibilen en skade, som det kostede 55.000 kr. at udbedre. Carlas Ford Escort fik en bule, som det kostede 15.000 kr. at udbedre. Ford Escort-bilen var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringselskabet Helsikring uden selvrisiko.

På grund af skaden på politibilen var det ikke muligt at fortsætte kørslen i den. Da Anders efter afhøringen skulle tilbage til Aarhus, hvor han skulle fortsætte sin vagt, besluttede han at tage bussen. Mens han ventede på bussen, ville han sætte sig på en bænk, men ved et øjeblik uopmærksomhed glemte han at se sig for og satte sig på Bente Brandts taske, som lå på bænken ved siden af Bente. Bentes mobiltelefon, som hun havde i tasken, blev herved ødelagt og måtte repareres for 2.500 kr.

Da Anders først på aftenen vendte hjem til sin lejlighed, konstaterede han, at der havde været indbrud i den ellers forsvarligt aflåste lejlighed. En pc, som tilhørte politiet, og som Anders undtagelsesvis havde fået lov til at låne med hjem af politimesteren, var blevet smadret. Anders havde bedt om at låne pc'en, fordi den havde et program installeret, som han gerne ville bruge til redigering af nogle ferie billeder. Skaden på pc'en beløb sig til 8.500 kr. Anders, der havde lovet politimesteren, at han ville erstatte pc'en, uanset hvordan den måtte blive ødelagt, havde i forsikringselskabet Totalforsikring tegnet en ansvarsforsikring, som indeholdt bl.a. følgende bestemmelse: »Forsikringen dækker det erstatningsansvar for skade på

person og ting, som forsikringstageren pådrager sig. Undtaget er ansvar, der udelukkende støttes på aftaler«.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Sammenstødsskaderne

1.1. Personskaden på Carla Carlsen

Carla kan kræve godtgørelse for varigt mén, jf. EAL § 4 (Lærebogen s. 367 ff.) og godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 365 f.).

Carla kan rette godtgørelseskravene for sin personskade mod politiet (staten), som er objektivt ansvarlig for personskaden, jf. FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 1 (Lærebogen s. 209 ff.). Politiet (staten), der er selvforsikrer, er undtaget fra pligten til at tegne ansvarsforsikring for motorkøretøjer mv., jf. FL § 109, stk. 1 (Lærebogen s. 232).

Ved at køre frem mod krydset med »meget høj hastighed« uden at kunne se noget for solen, må Carla siges at have medvirket til skaden ved grov uagtsomhed, og godtgørelseskravene *kan* derfor nedsættes – i så fald maksimalt med 1/3 – jf. FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 2, 2. pkt. (Lærebogen s. 229 ff.).

1.2. Skaden på politibilen (55.000 kr.)

Da der er tale om sammenstød mellem to biler, bestemmes det ud fra FL § 103, stk. 2, »under hensyn til de foreliggende omstændigheder, om og med hvor stort et beløb erstatning bør ydes« (Lærebogen s. 231). Eftersom det er Carla, der bærer hovedskylden for ulykken (Anders er uden skyld i uheldet), får politiet (staten) fuld erstatning og kan forlange erstatningskravet dækket af Carlas ansvarsforsikrings-selskab Helsikring, jf. FL § 103, stk. 2, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 231 og 232 f.). Som EAL § 21, nr. 1, er formuleret, er det uden betydning, at staten er selvforsikrer (Lærebogen s. 474 og 483).

1.3. Skaden på Ford Escort-bilen (15.000 kr.)

Skaden dækkes umiddelbart af kaskoforsikrings-selskabet Helsikring. Eftersom det er Carla, der bærer hovedskylden for ulykken, har Helsikring ikke regres mod politiet (staten), jf. FL § 103, stk. 2 (Lærebogen s. 231).

2. Skaden på Bentes mobiltelefon (2.500 kr.)

Anders, der ved et øjeblik uopmærksomhed glemte at se sig for, da han satte sig på bænken, er erstatningsansvarlig efter culpereglen (Lærebogen s. 91 ff.).

Da der foreligger et over- og underordningsforhold mellem politiet (staten) og Anders, da Anders har handlet culpøst, og da Anders har forvoldt skaden under udførelsen af sit arbejde for politiet (»derudi«), er politiet som arbejdsgiver for Anders ansvarlig for skaden ifølge DL 3-19-2 (Lærebogen s. 153 ff.).

Anders, der har handlet med simpel uagtsomhed, bliver ansvarsfri, jf. EAL § 19, stk. 3, jf. § 20, idet politiet (staten) er selvforsikrer – her for så vidt angår en arbejdsgivers ansvarsforsikring (Lærebogen s. 474 og 485 ff.).

Bente kan således kræve reparationsudgiften på 2.500 kr. dækket af politiet (Lærebogen s. 344 f.).

3. Skaden på pc'en (8.500 kr.)

Da Anders har lånt pc'en udelukkende i egen interesse (redigering af ferie billeder), hæfter han som låntager på objektivet grundlag, jf. DL 5-8-1 (Lærebogen s. 158). Politiet (staten) er selvforsikrer, jf. EAL § 20. Anders skal derfor stilles, som om politiet har tegnet en tingsforsikring, der dækker skaden. Anders er ansvarsfri, jf. EAL § 19, stk. 1 (ikke stk. 3, da Anders for så vidt angår denne skade ikke er arbejdstager i DL 3-19-2's forstand, eftersom skaden ikke er arbejdsrelateret), jf. EAL § 20 (Lærebogen s. 471 f. og 474). Løftet fra Anders om at ville erstatte pc'en er ugyldigt, jf. EAL § 27, stk. 2 (Lærebogen s. 513 f.).

Eftersom Anders er ansvarsfri, er der ikke dækning for skaden på hans ansvarsforsikring i forsikringsselskabet Totalforsikring, hvorfor politiet selv må bære tabet.

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 8. udgave (2015).

Opgave nr. 2

Fjerkræimportør Svend Sørensen og fjerkræslagterier Kaja Kruse, begge Aarhus, indgik den 3. marts 2017 en aftale om, at Sørensen skulle levere 1.000 økologiske kyllinger til Kruses virksomhed med henblik på slagting. Kruse fortalte, at han tidligere i perioder havde haft problemer med at afsætte slagtede kyllinger, og at han kun havde meget begrænset plads til at opbevare kyllinger – det være sig i levende eller død tilstand. Det aftaltes derfor, at Kruse skulle afhente kyllingerne på Sørensens landejendom en dag i perioden fra den 1. til den 30. april 2017. Kruse skulle varsle Sørensen dagen inden afhentning. Kruse betalte straks ved aftalens indgåelse købesummen for kyllingerne, 20 kr. pr. stk., i alt 20.000 kr.

I løbet af marts og den første halvdel af april fik Sørensen i stadig stigende grad besvær med at finde plads til importeret fjerkræ. Den 10. april om morgenen sendte Sørensen derfor en e-mail til Kruse med oplysning om, at »1.000 økologiske kyllinger af prima kvalitet« var frasorteret til Kruse i 5 separate bure, som ville blive afleveret på Kruses virksomhedsadresse den 12. april om formiddagen, medmindre Kruse selv havde hentet dem forinden. Kruse læste straks ved modtagelsen Sørensens e-mail, men foretog sig intet, idet Kruse tænkte, at »Sørensens pladsproblemer må være hans egen sag«.

Da Sørensen ankom til Kruses virksomhed den 12. april om formiddagen, fandt han ingen til stede, da Kruse var til møde i nabobyen, og Kruses ansatte på slagteriet havde fri den pågældende dag, fordi det var onsdag før påske. Sørensen læssede derfor de 5 bure med kyllingerne af på Kruses gårdsplads. Da Kruse kom tilbage ved middagstid og fandt kyllingerne, blev han rasende. Han ringede straks til Sørensen, som han dog ikke kunne træffe. Kruse lagde derfor en besked på Sørensens telefonsvarer, hvor han sagde: »Du må straks komme og hente dit fjerkræ. Jeg har ikke plads til dem indenfor, og jeg gider ikke at bruge tid og penge på at passe dem hele påsken«.

Kruse hørte intet fra Sørensen i løbet af eftermiddagen, og da Kruse pga. pladsproblemer ikke kunne opbevare kyllingerne inden døre, besluttede Kruse sig for at køre hen til en bekendt, hvor han kunne leje nogle presenninger til at lægge over burene. Kruse dækkede herefter kyllingeburene forsvarligt til med presenningerne,

fodrede kyllingerne og gav dem vand og forlod omkring kl. 17 slagteriet. Om aftenen omkring kl. 21 opstod et voldsomt hagl- og tordenvejr, og et lyn slog ned i kyllingeburene, hvorved alle kyllingerne omkom.

Kruse orienterede Sørensen herom telefonisk den følgende dag, skærtorsdag den 13. april, og krævede at få købesummen for kyllingerne tilbagebetalt. Herudover krævede Kruse under telefonsamtalen en erstatning på i alt 7.500 kr. Erstatningskravet udgjordes af (1) forskellen mellem den aftalte købesum på 20 kr. pr. kylling og den almindelige markedspris, som var 25 kr. pr. kylling, dvs. 5.000 kr., (2) omkostningerne til leje af presenninger (2.000 kr.) og (3) omkostninger til foder til kyllingerne (500 kr.). Sørensen hævdede heroverfor, at Kruse ikke havde krav på at få købesummen tilbage. Sørensen nægtede desuden at være erstatningsansvarlig over for Kruse overhovedet, og hvis han var erstatningsansvarlig, hævdede han, at han i hvert fald kun skulle erstatte et mindre beløb end 7.500 kr. Sørensen krævede desuden 800 kr. i betaling eller erstatning for udbringning af kyllingerne. Kruse nægtede at betale noget som helst til Sørensen.

Det kan lægges til grund, at Sørensen ikke ville være i stand til at levere økologiske kyllinger igen før omkring den 1. juli 2017.

Hvorledes er parternes retsstilling?

Løsningseksempel til opgave nr. 2

Købet er et *genuskøb*, jf. KBL § 3 (Lærebogen s. 31 ff.), og et *handelskøb*, jf. KBL § 4 (Lærebogen s. 36 f.). Der er endvidere ifølge aftalen tale om et *afhentningskøb*, jf. KBL § 9 (Lærebogen s. 42 f.).

1. Har K krav på at få tilbagebetalt købesummen (20.000 kr.)?

Om K har krav på at få tilbagebetalt købesummen, afhænger af, om han er berettiget til at hæve købet.

Der er aftalt et spillerum for leveringen (i løbet af april måned), og spillerummet er tydeligvis fastsat i K's interesse, jf. opgavetekstens oplysning om K's afsætnings- og opbevaringsproblemer (Lærebogen s. 41 f.). S leverer derfor *for tidligt* i forhold til, hvad der er aftalt, og *på et andet sted* end aftalt. Det gør i den forbindelse ingen forskel, at S den 10. april har meddelt K, at han agter at levere den 12. april, og at K forholder sig passiv over for S. S kan ikke ensidigt ændre købeaftalen med hensyn til leveringstid og -sted, og S har under de foreliggende omstændigheder ikke føje til at tro, at K vil acceptere en sådan ændring.

Da tidsrammen for afhentning endnu ikke er overskredet den 12. april, da S leverer, er K ikke i fordringshavermora eller misligholdelse. K er berettiget til at *afvise* salgsgenstanden (Lærebogen s. 153). Ud fra opgavetekstens oplysninger om, at S ikke kan foretage fornyet levering inden for den aftalte frist (april måned), fordi S først er leveringsdygtig igen omkring den 1. juli, foreligger der anticiperet forsinkelse fra S's side, og K kan derfor som *udgangspunkt* hæve, jf. KBL § 21, stk. 3 (dvs. at K's afvisning af salgsgenstanden er »endelig«) (Lærebogen s. 87 og 89). K har ved at lægge en telefonbesked på S's telefonsvarer *reklameret* rettidigt, jf. (princippet i) KBL § 27 (Lærebogen s. 112).

K er pga. kyllingernes undergang forhindret i at tilbagelevere salgsgenstanden i væsentlig samme stand og mængde, sml. KBL § 57. Spørgsmålet er herefter, om K af den grund er afskåret fra at hæve. Besvarelsen af dette spørgsmål beror på, hvem der bærer risikoen for lynnedslaget. Kyllingeburene var forsvarligt tildækkede, da lynet slog ned, og lynnedslaget må derfor karakteriseres som en *hændelig begivenhed* (Lærebogen s. 63 og 72).

Som nævnt ovenfor er K ikke i fordringshavermora den 12. april, da S leverer, og selv om S har udskilt kyllinger til K, er risikoen ikke gået over i medfør af KBL § 37 (Lærebogen s. 70 f.). (Risikoen er heller ikke gået over på K i medfør af KBL § 17, stk. 2, selv om der er aftalt afhentningskøb, allerede af den grund at S ikke ensidigt kan udskille kyllinger til K med den virkning, at risikoen overgår på K (Lærebogen s. 68 ff.)).

Salgsgenstanden er ganske vist kommet K i hænde, og som *udgangspunkt* bærer K risikoen, jf. KBL § 17, stk. 1, men S kan ikke overføre risikoen på K ved at levere for tidligt i strid med aftalen (Lærebogen s. 64 f. og 153). Risikoen for varenes hændelige undergang påhviler derfor S, og K kan hæve, jf. KBL § 21, på trods af at salgsgenstanden er gået til grunde, jf. KBL § 58 (Lærebogen s. 153 f., jf. s. 72 f.). K har derfor krav på at få købesummen (20.000 kr.) tilbagebetalt fra S.

2. K's erstatningskrav (7.500 kr.)

(1) Der foreligger ikke nogen ansvarsfritagende omstændigheder for S, sml. KBL § 24, og K har derfor i princippet krav på erstatning fra S (Lærebogen s. 95 ff.). K kan dermed kræve sin mistede fortjeneste erstattet i form af *prisdifferenceerstatning*, jf. KBL § 25, jf. § 24, dvs. forskellen mellem den aftalte købesum (20 kr. pr. kylling) og den almindelige markedspris (25 kr. pr. kylling), dvs. 1000 kyllinger a 5 kr., i alt 5.000 kr. (Lærebogen s. 108).

(2) Selv om K er berettiget til at afvise salgsgenstanden, der er leveret for tidligt, har han pligt til at drage omsorg for kyllingerne, jf. KBL § 55 (Lærebogen s. 153 f.). K har krav på erstatning af S for de (rimelige) omkostninger, som K afholder ved opfyldelse af sin omsorgspligt. K kan derfor kræve sine *omkostninger til leje af presenninger* (2.000 kr.) erstattet af S.

(3) Også K's krav på erstatning for *foder til dyrene* (500 kr.) er omfattet af KBL § 55 om omsorgspligt og kan kræves erstattet, jf. ovenfor.

3. S's betalings- eller erstatningskrav (800 kr.)

Afgørelsen af, om S kan afkræve K betaling eller erstatning i anledning af udbringningen af kyllingerne, beror på, om der påhvilede K en pligt til at reagere på S's e-mail af 10. april, således at han enten er blevet aftaleretligt bundet eller erstatningsretligt ansvarlig. Som allerede anført har S ikke haft føje til at tro, at K ville acceptere en fravigelse af købeaftalen med hensyn til leveringstid og -sted. Dette gælder ganske særligt, når S kræver betaling for udbringningen, hvilket han ikke oplyste noget om i e-mailen til K. K har således ikke nogen reklimationspligt over for S (Aftaler og mellemænd s. 93 ff.). Det er S's egen risiko, at han afholder udbringningsomkostninger, som han ikke har sikkerhed for, at K vil betale.

4. Konklusion

K kan kræve købesummen på 20.000 kr. tilbagebetalt og herudover i alt 7.500 kr. i erstatning af S.

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.*: Lærebog i dansk og international køberet, 5. udgave (2017).

»Aftaler og mellemænd« er: *Lennart Lyngge Andersen og Palle Bo Madsen*: Aftaler og mellemænd, 7. udgave (2017).